

SVENSKT EKOINDEX

KVARTAL 4/2024

**"MERPRISERNA
FÖR EKOLOGISKT
ÖKAR IGEN"**

KVARTAL 4: Försäljningen av ekologiska ägg minskade kraftigt – kött ökade något

Försäljningsvärdet totalt för ekologiskt minskade under kvartal 4. Ekoköttet ökade med 3,5 procent.

Försäljningsvärdet för ekologisk mat i svenska livsmedelsbutiker minskade med 5,4 procent under det fjärde kvartalet 2024 jämfört med samma period året innan. Utfallet är ett nettoresultat av förändrade priser och förändrade sålda volymer för olika kategorier av livsmedel. Prisskillnaden mellan ekologiska och konventionella produkter i butik ökade för vissa kategorier något under kvartal 4 efter att under det tredje kvartalet ha minskat. Under kvartal 4 2024 var till exempel merpriset för ekologisk konsumtionsmjölk jämfört med konventionell 161 öre per liter. Motsvarande siffra under kvartal 4 2023 var 135 öre per liter. Också merpriset för ekologisk potatis ökade från 2,90 kronor per kilo kvartal 4 2023 till 3,88 kronor per kilo under samma period 2024. Merpriset för ägg ökade med 8 öre per styck.

Den kraftigaste förändringen på kategorinivå under kvartalet var nedgången i såväl försäljningsvärde som såld volym för ekologiska ägg. Försäljningsvärdet för dessa minskade med 22,4 procent jämfört

med kvartal 4 2023. Hela nedgången beror på att volymen sålda ägg har minskat. En delförklaring är sannolikt att försäljningen av ekologiska ägg under 2023 hölls upp av en brist på konventionella ägg orsakade av ett salmonellautbrott. Ekoäggens minskade sin andel av det totala försäljningsvärdet för ägg i dagligvaruhandeln från 18,3 till 13,8 procent. Försäljningen av ekologiska mejeriprodukter var i stort sett oförändrad mätt i värde, men minskade i volym med 7 procent. Att värdet var oförändrat berodde i huvudsak på att priset på ekologiska mejeriprodukter i kvartal 4 2024 var 9 procent högre än under samma period 2023.

Den värdemässigt tunga kategorin ekologiskt frukt och grönt minskade med 9,1 procent i värde, men bara 4,5 procent i volym. Förändringarna i försäljningsvärdet förklaras därmed bara delvis av en minskad volym. Resten av nedgången beror på produktbyten inom kategorin, det vill säga att det sålts en större andel ekologiska produkter med lägre kilopris.

**”MERPRISET
FÖR KONSUMTIONS-
MJÖLK ÖKADE
FRÅN 135 TILL 161
ÖRE PER LITER”**

DETTA ÄR SVENSKT EKOINDEX

Svenskt Ekoindex följer kvartalsvis försäljningsutvecklingen för ekologiska livsmedel i handeln.

Ekologiska livsmedel säljs i en rad olika kanaler i Sverige. Förutom handeln är också de offentliga och privata köken, Systembolaget och direktförsäljningen från gård till konsument viktiga marknader. I de kvartalsvisa rapporterna redovisas enbart försäljningen i handeln. Hela marknaden belyses sedan 2022 årsvis i en separat rapport.

Data från Nielsen och GfK

Svenskt ekoindex utgår från den totala försäljningen av ekologiska livsmedel och alkoholfria drycker i handeln som med viss fördröjning redovisas årsvis av SCB. Förändringarna kvartalsvis beräknas med data från Nielsen och GfK. Eftersom varken Nielsen eller GfK fångar all försäljning i handeln räknas de procentuella ändringarna i deras data om till total försäljning enligt SCBs data. Alla försäljningssiffror redovisas inklusive moms.

I rapporten skiljer vi i vissa delar på ekologiska

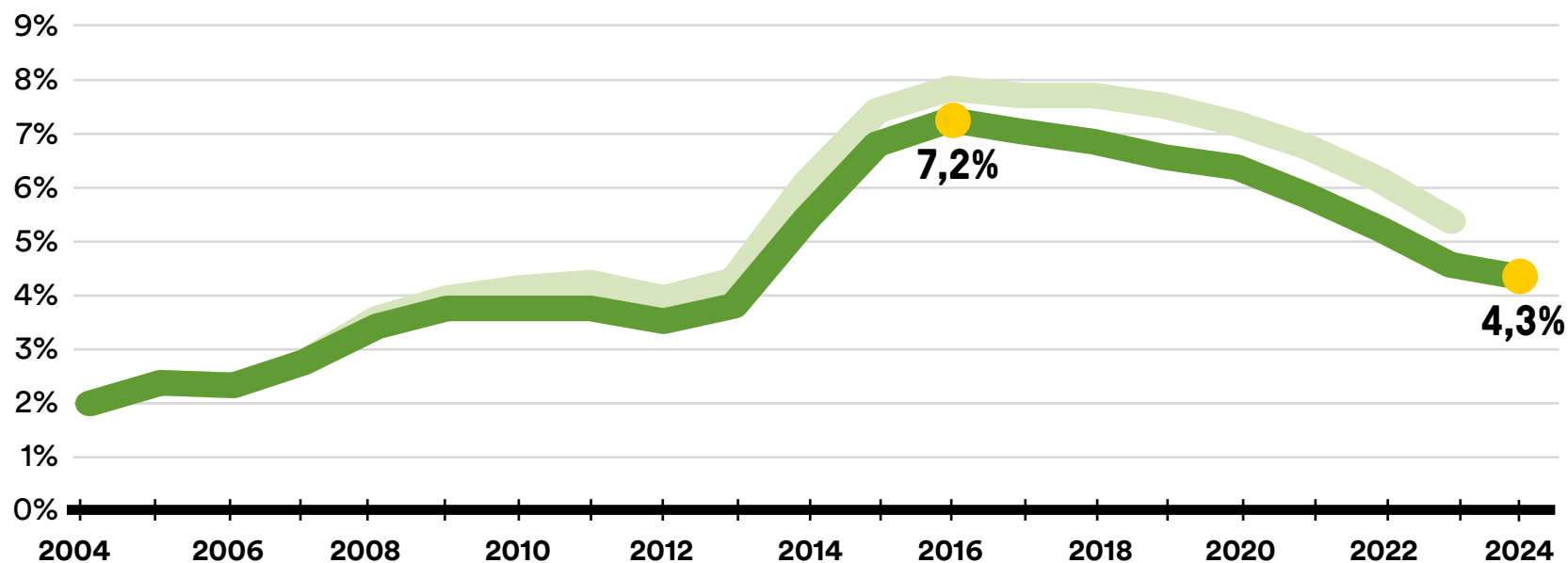
livsmedel som kan produceras respektive inte kan produceras i Sverige.

Möjligt svenskt särredovisas

Till det som kan produceras i Sverige hör allt utom viss frukt (t ex citrusfrukter och bananer), vissa vegetabiliska oljor (t ex olivolja) kaffe, te och fisk.

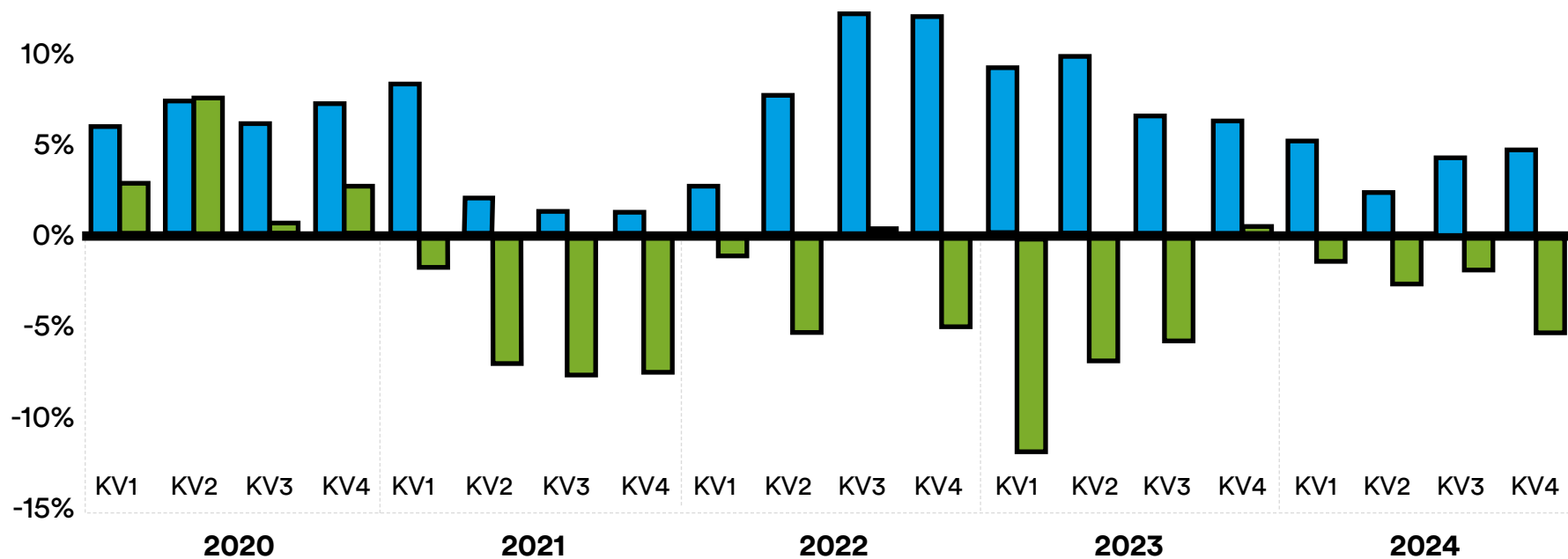
Av alla ekologiska livsmedel som i dag säljs i handeln är drygt hälften med denna definition möjliga att producera i Sverige. De värdemässigt största kategorierna är i fallande ordning frukt- och grönt, mejeriprodukter, ägg, spannmålsbaserade produkter och kött. Utvecklingen för dessa grupper särredovisas i kvartalsrapporterna. I slutet av rapporten förklaras vissa begrepp mera utförligt.

EKOMATENS ANDEL I SVENSK HANDEL 2004–2024

ANDEL EKOLOGISKT av försäljningsvärdet för alla livsmedel i svensk handel 2004 tom 2024. Som högst var andelen 2016 med 7,2 %. From 2024 ingår inte MSC-märkt fisk i underlaget för den ekologiska försäljningen (mörkgrön linje). Under en övergångstid redovisas också den ekologiska andelen inklusive MSC-märkt fisk (ljusgrön linje). Källor: Egen bearbetning av data från SCB, Nielsen och GfK.

Ekologiskt backar något Under kvartal 4/2024

FÖRÄNDRING i ekologiskt respektive konventionellt försäljningsvärde för alla livsmedel i svensk handel kvartalsvis jämfört med samma kvartal ett år tidigare. Från 2020 till 2023 präglas samtliga staplar på olika sätt av pandemi och hög inflation. Källor: Egen bearbetning av data från SCB, Nielsen och GfK.

● Ekologiskt
● Konventionellt

Ekoförsäljningen minskade något – konventionellt ökade

Den sammanlagda livsmedelsförsäljningen i dagligvaruhandeln under det fjärde kvartalet 2024 ökade i värde med 4,4 %. Ekologiskt minskade med 5,4 procent.

Siffrorna över försäljningsutvecklingen under fjärde kvartalet 2024 jämfört med samma kvartal 2023 visar att konventionella produkter överlag har ökat i värde, medan de ekologiska med undantag för kött har minskat i försäljningsvärde. Prisskillnaden mellan konventionellt och eko-

logiskt har ökat något i vissa kategorier. I några av de ekologiska kategorierna väljer kunderna i större utsträckning än tidigare produkter med lägre kilopris. Detta gäller främst ekologiskt frukt och grönt och spannmålsbaserade produkter.

FÖRSÄLJNINGSVÄRDETS förändring i svensk handel. Kvartal 4 2024 jämfört med kvartal 4 2023. Källor: Bearbetade data från Nielsen och GfK.

+4,4%

Alla livsmedel

-5,4%

Ekologiska
livsmedel

+4,8%

Konventionella
livsmedel

KVARTAL 4: Ekologiskt tappar – försäljningsvärdet sjönk med 5,4 %

Försäljningsvärdet för ekologisk mat i svenska livsmedelsbutiker sjönk under det fjärde kvartalet 2024 med 5,4 % jämfört med samma period 2023. Jämfört med för fem år sedan ligger den ekologiska försäljningen i dag 15,7 % lägre.

	Alla livsmedel	Ekologiska	Konventionella
Kvartal 3	+4,4%	-5,4%	+4,8%
Hittills 2024	+3,9%	-2,9%	+4,2%
Senaste 5 åren	+29,9%	-15,7%	+33,1%

PROCENTTALEN VISAR förändring i försäljningsvärde i handeln. Den översta raden visar förändringen jämfört med samma period 2023. Femårstillväxten visar förändringen mot ett genomsnitt för åren 2018 till 2020.

Källor: Bearbetade data från Nielsen och GfK.

Ekoprodukter som kan produceras i Sverige går likvärdigt med övrigt eko

Försäljningen av produkter baserade på svenska ekologiska råvaror som mjölk, kött och cerealier utvecklades ungefär som de importerade. Också i ett längre perspektiv har ekologiska livsmedel som kan produceras i Sverige haft en jämförbar utveckling med de som importeras.

I siffrorna till höger skiljer vi på ekologiska livsmedel som kan produceras i Sverige och de som av klimatskäl inte kan produceras här. På sidan 18 finns en mer utförlig beskrivning av vilka produkter som ingår i de respektive grupperna. Samtliga ekologiska livsmedel utom kött minskar i försäljningsvärde i under fjärde kvartalet 2024.

Av möjligt svenska ekologiska produkter

under kvartal 4 2024 backade samtliga utom köttet. Den långa trenden såg något annorlunda ut när den MSC-märkta fisken ingick i underlagen (före 2024) för den ekologiska försäljningen. Det gör den inte längre vilket bidragit till att försäljningen av de möjligt svenska produkterna de senaste 5 åren har utvecklats i ungefär samma takt som de importerade.

FÖRSÄLJNINGSVÄRDETS förändring i svensk handel. Kvartal 4 2024 jämfört med kvartal 4 2023. Källor: Bearbetade data från Nielsen och GfK.

-5,4%

Alla ekologiska livsmedel

-5,3%

Ekologiska livsmedel som kan produceras i Sverige

-5,6%

Ekologiska livsmedel som inte kan produceras i Sverige

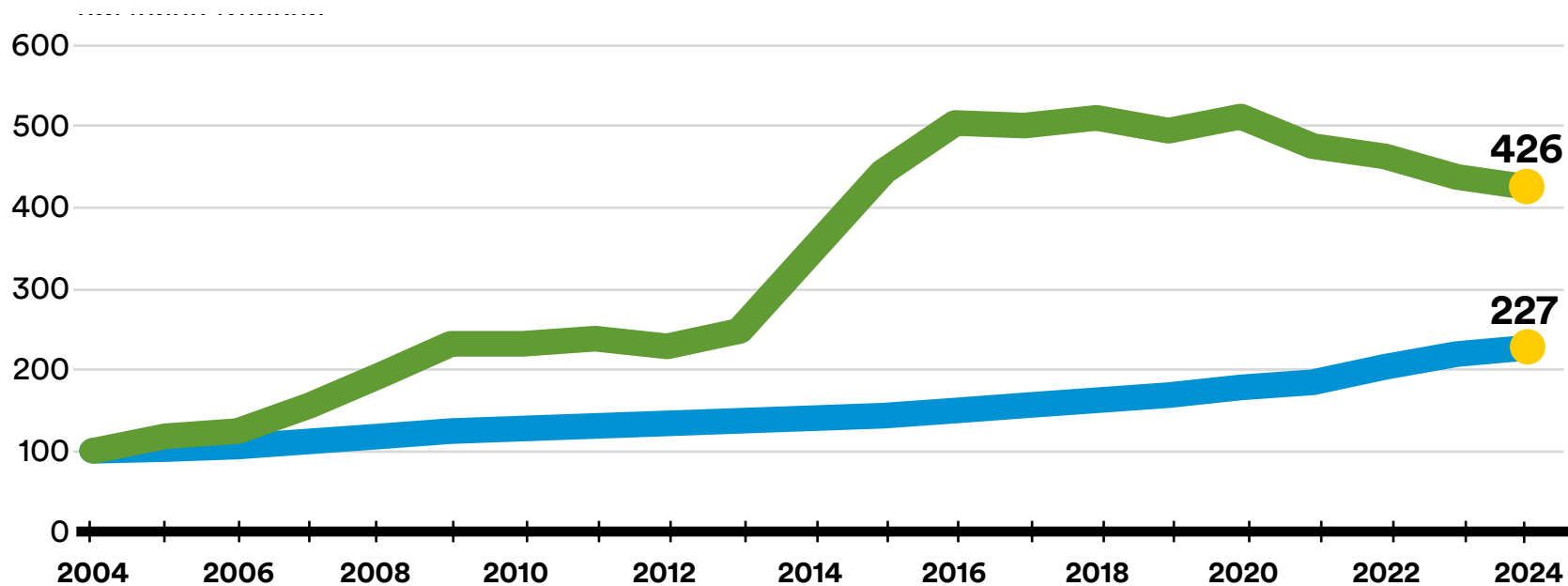
5-ÅRSPERSPEKTIV: Jämförbara siffror för svensk och importerad ekomat

Ekoförsäljningen minskade under kvartalet. Det är små skillnader mellan produkter som inte kan produceras i svenskt lantbruk och det som kan produceras i Sverige.

	Alla ekologiska livsmedel	Ekologiska livsmedel som kan produceras i Sverige	Ekologiska livsmedel som <u>inte</u> kan produceras i Sverige
Kvartal 4	-5,4%	-5,3%	-5,6%
Hittills 2024	-2,7%	-3,0%	-2,5%
Senaste 5 åren	-15,7%	-15,9%	-15,3%

TABELLEN VISAR förändring i försäljningsvärde i handeln. Den översta raden visar förändringen jämfört med samma period året före. Femårstillväxten jämför 2024 års utfall med ett genomsnitt för åren 2018 till 2020. Källor: Egen bearbetning av data från SCB, Nielsen och GfK.

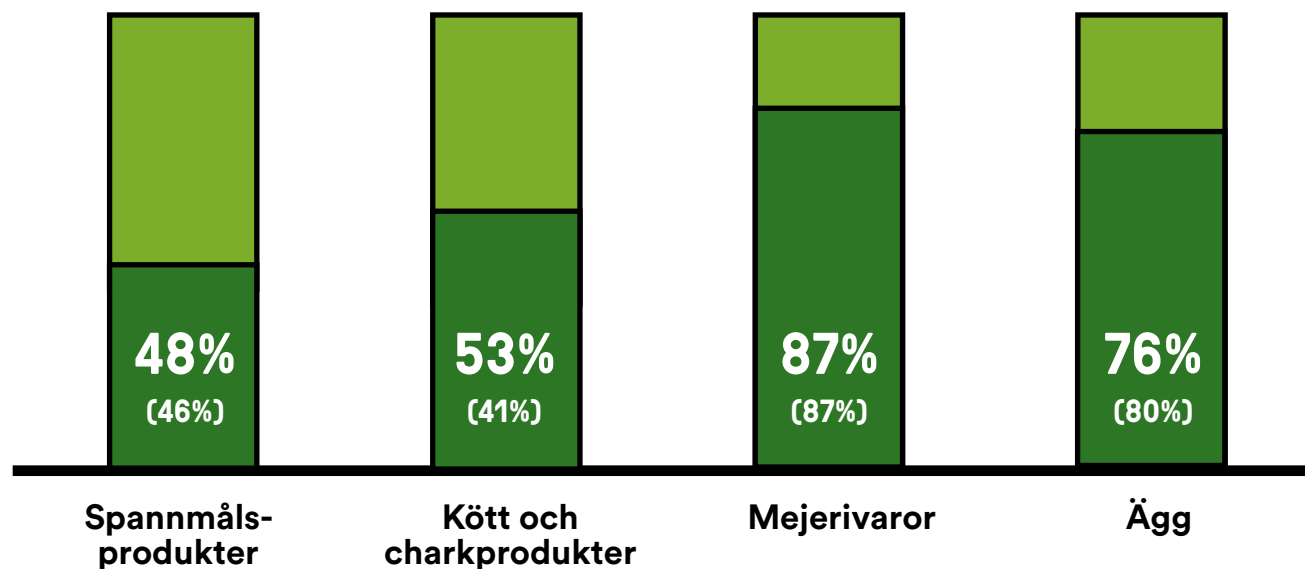
EKOMATENS TILLVÄXT I SVERIGE 2004–2024

KURVAN VISAR INDEX för hur försäljningsvärdet av ekologisk mat möjlig att producera i Sverige har utvecklats sedan 2004. Efter en kraftig ökning 2013 till 2016 planade tillväxten ut. Från 2021 och framåt har den minskat. Källor: Egen bearbetning av data från SCB, Nielsen och GfK.

● Ekologiskt
● Konventionellt

ANDEL KRAVMÄRKT ÖKAR I EN AV FYRA KATEGORIER UNDER KVARTAL 4/2024

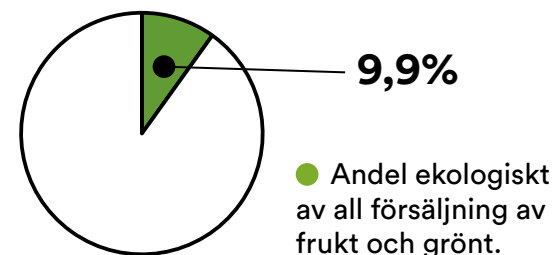

STAPLARNAS mörkgröna del visar andel av ekoförsäljningen som är KRAV-märkt. Övrig ekologisk försäljning märks enbart med EUs logotyp för ekologiska livsmedel. För frukt- och grönt saknas data för andel KRAV-märkt. Siffrorna inom parantes avser kvartal 4 2023. Källor: Egen bearbetning av data från

● Andel KRAV av eko
● EU-ekologiskt

FRUKT OCH GRÖNT

Under kvartal 4 minskade försäljningsvärdet för ekologiskt frukt och grönt. Andelen ekologiskt av försäljningsvärdet sjönk från 11,2 % till 9,9 %.

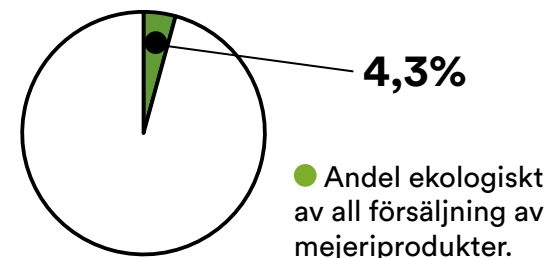

	Kvartal 4 2024	Ändring i kronor sedan kvartal 4 2023	Ändring i procent sedan kvartal 4 2023
Ekologiskt försäljningsvärde	1 322 milj kr	-132 milj kr	-9,1%
Konventionellt försäljningsvärde	12 017 milj kr	+440 milj kr	+3,8%
Merpris eko (potatis i butik)	3,88 kr/kg	+0,98 kr/kg	-33,7%

TABELLEN VISAR handelns försäljningen av all frukt- och grönt. Därmed omfattar siffrorna både sådant som kan produceras i Sverige och sådant som inte kan det. Källor: Egen bearbetning av data från SCB, Nielsen och GfK.

MEJERI

Ekologiska mejeriprodukter minskade i försäljningsvärde under kvartal 4. Det berodde på minskad såld volym. Ekoandelen sjönk från 4,7 % till 4,3 %.

	Kvartal 4 2024	Ändring i kronor sedan kvartal 4 2023	Ändring i procent sedan kvartal 4 2023
Ekologiskt försäljningsvärde	504 milj kr	-1 milj kr	-0,1%
Konventionellt försäljningsvärde	11 108 milj kr	+866 milj kr	+8,5%
Merpris eko (konsumtionsmjölk)	1,61 kr/kg	+0,26 kr/kg	+19,2%

TABELLEN VISAR handelns försäljning av mejeriprodukter. De ekologiska mejeriprodukternas försäljning har minskat kontinuerligt sedan 2016, samtidigt som försäljningen av konventionella mejeriprodukter har ökat kraftigt. Källor: Egen bearbetning av data från SCB, Nielsen och GfK.

KÖTT

Försäljningsvärdet för ekologiskt kött ökade något under kvartal 4. Konventionellt kött ökade mer. Andelen eko minskade från 2,3 till 2,2 %.

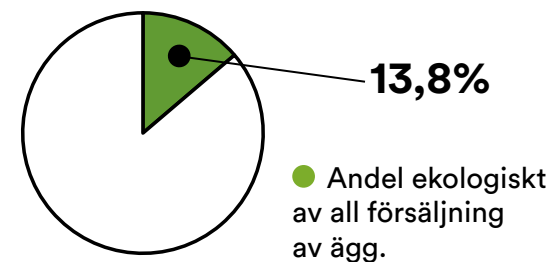

	Kvartal 4 2024	Ändring i kronor sedan kvartal 4 2023	Ändring i procent sedan kvartal 4 2023
Ekologiskt försäljningsvärde	321 milj kr	+11 milj kr	+3,5%
Konventionellt försäljningsvärde	14 020 milj kr	+818 milj kr	+6,2%
Merpris eko (nötkött)	0,26 kr/kg	-0,49 kr/kg	-65,3%

TABELLEN VISAR handelns försäljning av kött. Merpriset för ekologiskt blev lågt beroende på att en stor andel utgjordes av relativt lågt prissatt köttfärs, vilket gör måttet något missvisande. Källor: Egen bearbetning av data från SCB, Nielsen och GfK.

ÄGG

Försäljningen av ekologiska ägg minskade kraftigt i såväl värde som andel. Produktionen av konventionella ägg har ökat efter störningar 2023. Värdeandelen för eko minskade från 18,3 % till 13,8 %.

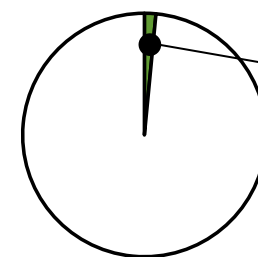

	Kvartal 4 2024	Ändring i kronor sedan kvartal 4 2023	Ändring i procent sedan kvartal 4 2023
Ekologiskt försäljningsvärde	187 milj kr	-54 milj kr	-22,4%
Konventionellt försäljningsvärde	1 169 milj kr	+93 milj kr	+8,7%
Merpris eko (kr/styck)	1,17 kr/st	+0,08 kr/st	+7,0%

TABELLEN VISAR handelns försäljning av ägg. Försäljningen av ekoägg har under en följd av år varit stabil, men störningar i konventionell äggproduktion har de senaste åren gjort siffrorna ryckiga med först en ökning och nu en minskning för ekoäggen. Källor: Egen bearbetning av data från SCB, Nielsen och GfK.

SPANNMÅLSBASERAT

Försäljningen av spannmålsbaserade ekoprodukter minskade samtidigt som de konventionella ökade något. Andelen ekologiskt sjönk från 1,6 % till 1,5 %.

1,5%

● Andel ekologiskt av all försäljning av spannmålsbaserade livsmedel.

	Kvartal 4 2024	Ändring i kronor sedan kvartal 4 2023	Ändring i procent sedan kvartal 4 2023
Ekologiskt försäljningsvärde	195 milj kr	-10 milj kr	-4,7%
Konventionellt försäljningsvärde	12 921 milj kr	+292 milj kr	+2,3%
Merpris eko (matbröd)	13,00 kr/kg	-2,52 kr/kg	-16,2%

TABELLEN VISAR handelns försäljning av spannmålsbaserade produkter. Försäljningen av ekologiskt har de senaste åren varierat mellan produkter. Havregryn har vuxit kraftig, medan till exempel bröd har utvecklats svagare. Källor: Egen bearbetning av data från SCB, Nielsen och GfK.

NÅGRA BEGREPP

Försäljningsvärde

Hur stor försäljningen är i handeln kan mätas på flera sätt. I den här rapporten utgår alla jämförelser från värdet av försäljningen inklusive moms. Grunden för det är att följa försäljningen av olika produkter räknat i kronor. Försäljningsvärde skiljer sig från försäljningsvolym, då man i stället mäter hur många kilo eller liter av en viss vara som har sålt.

Index

I rapporten används på sidan 9 index som ett sätt att sammanfatta försäljningsutvecklingen för ekologisk och konventionell mat från 2004 fram till i dag. Basåret 2004 ges både ekologiskt och konventionellt index 100 och därefter räknas indexet för det ena och det andra upp med den procentuella förändringen år för år. Av indexen i diagrammet framgår att ekologiskt över den här tidsperioden har ökat mer än dubbelt så mycket som konventionellt.

Ekologiska livsmedel som kan produceras i Sverige

Av de livsmedel som säljs i svensk handeln är vissa möjliga att producera i Sverige, medan andra inte är det. Då ett av syftena med svenskt ekoindex är att ge en bild av den möjliga marknaden för svenska ekologiska produkter delar vi i vissa beräkningar upp försäljningen i sådant som skulle

kunna produceras i Sverige respektive sådant som aldrig skulle kunna produceras här.

Det är inte alltid lätt att dra gränserna, men av alla livsmedel som säljs i handeln i dag är cirka drygt hälften sådant som skulle kunna produceras här. Exempel på sådant som inte kan produceras i Sverige är kaffe, te, flertalet vegetabiliska oljor, citrusfrukter, bananer och en del exotiska frukter och grönsaker. Till denna grupp har också förts fisk, eftersom huvuddelen av fisken som säljs i Sverige kommer från fiskbestånd där förvaltningen av bestånden ligger på internationell nivå.

Till de produkter som kan produceras i Sverige hör potatis, frukt och grönt som inte är exotiska, mejerivaror, kött, ägg och sådana produkter som baseras på spannmål, oljeväxter, sockerbetor och proteingrödor.

Handeln

I den här rapporten följer vi försäljningsutvecklingen inom handeln. Med handel avses alla fysiska livsmedelsbutiker, e-handel, servicehandel, matkassar och övrig detaljhandel. Däremot ingår inte restauranger och offentliga kök och inte heller Systembolagets försäljning.

SCB, Nielsen och GfK

De siffror som presenteras kommer från tre olika källor. Den totala försäljningen av olika produk-

ter sammanställs med viss eftersläpning av SCB (Statistiska centralbyrån). Denna ger en relativt heltäckande och väl underbyggd bild av såväl ekologisk som konventionell försäljning uppdelat på olika produktgrupper. För att kunna följa förändringarna kvartalsvis använder vi data från analysföretagen Nielsen respektive GfK, då dessa publicerar försäljningsdata kort efter att ett kvartal har löpt ut. Eftersom varken Nielsen och GfK fångar all försäljning inom handeln, använder vi förändringarna från dessa för att räkna om SCBs siffror till uppdaterade nivåer för helheten.

Merpris ekologiskt

På några sidor redovisas merpriser på ekologiska produkter, det vill säga hur mycket mer en liter eller ett kilo av en viss vara kostar som ekologisk i genomsnitt av all försäljning i svensk handel. Merpriser redovisas på några utvalda exempel på enskilda varor i livsmedelsbutiken, till exempel konsumtionsmjölk, centralpackat nötkött och potatis. Underlaget kommer här från Nielsen för allt utom potatis där siffrorna kommer från GfK.

SVENSKT EKOINDEX

SVENSKT EKOINDEX

KVARTAL 4/2024

Ekologiska Lantbrukarna, KRAV
& Organic Sweden

Denna rapport finansieras med hjälp av medel från Jordbruksverket inom ramen för den svenska livsmedelsstrategin. Arbetet styrs av en projektgrupp bestående av Sofia Emilsson/Ekologiska Lantbrukarna, Charlotte Bladh André/Organic Sweden och Caroline Hellbacher/KRAV.

Rapportens innehåll har tagits fram av Lantbruksekonomen Lars Jonasson och journalisten Niclas Åkeson/Publishing Farm.

FOTO: STOCKHOTO

